

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN
Miljöenheten
Lars Collvin
040/044-25 25 96

TANKAR OM HÖJE Å

1(4)

2002-03-28

• Örup Jordbruksm.
• + Q kontinuerligt
+ Behäpn med

Ann Åkerman
Park- och naturkontoret
Tekniska förvaltningen
Byggmästaregatan 4
222 37 LUND

Års rapport

Samordning

Rundskiv.

Genomgång

2002-03-28

Funderingar runt ett nytt kontrollprogram för Höje å - 2003-2005

Vid mötet den 14 februari i år presenterade jag lite tankar kring kontrollprogrammet för Höje å. Jag kan ju som sagt inte riktigt ån men lite av det jag framförde kommer här nedan.

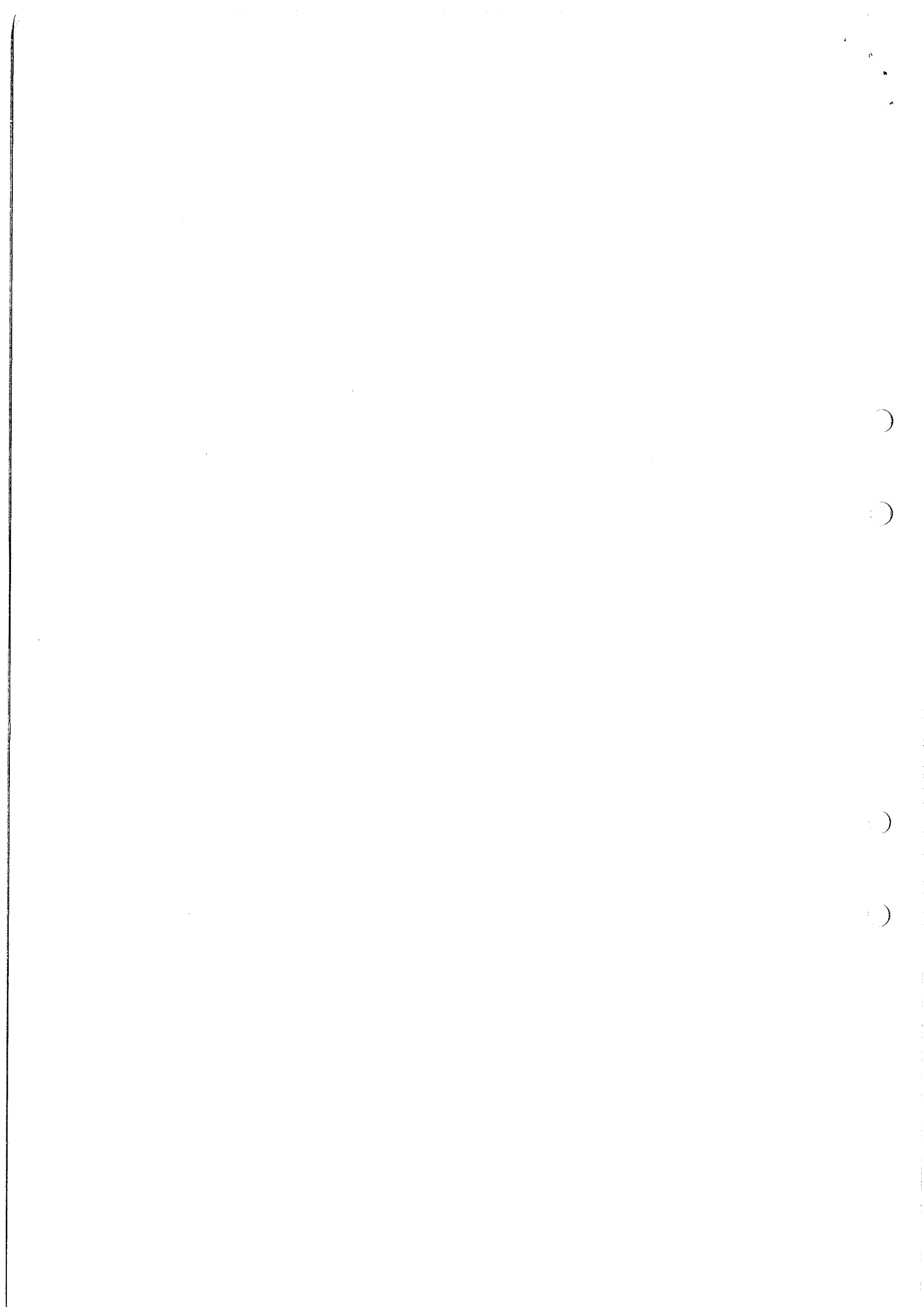
1. Gunnar Andersson är av åsikten att kontrollprogrammet är i grunden bra och inte är i behov av några större förändringar. Jag instämmer i detta.
2. Transportberäkningar blir emellertid allt viktigare. Därmed blir det också alltmer viktigt att flödesdata är av god kvalitet. Såvitt jag vet finns idag endast en "ordentlig" flödesstation i Höje å. Flödesstationen startad 1974 och har kontinuerlig flödesmätning (flödesdata finns hos SMHI):

VATTENFÖRING	Xkoord	Ykoord	ARO km ²	Höh m	Sjö%	Kommentar
Höje å	617795	133278	237	9	1	SMHI station nr 91-2138 Trolleberg

Flera miljö kvalitetsmål har som uttalad målsättning att uppnå en reduktion av Näringsämnen, t.ex. kväve. Eftersom analyser är dyra kan vi ej räkna med mer än 12 provtagningar (alt. analyser) per punkt och år. Detta är dock ett absolut minimum av analyser för att få något så när trovärdiga transportvärden. Ju mindre ett vattendrag är ju fler analyser krävs för att relativt rätt kunna beräkna flödet av ämnen. Kvaliteten på flödesinformationen är alltså mycket viktig.

Även i det nya ramdirektivet för vatten förutsätts att transportberäkningar utförs som underlag för att bedöma miljömålsuppfyllelse.

3. Flödesdata är också viktiga för att sommartid kunna uttala sig om det kan anses vara tillåtligt att ta ut bevattningsvatten utan att riskera att skada vattnets biologiska mångfald. Vanligen används medlåg vattendrag som ett sådan tillåtlighetsgräns för vattenuttag.

Under perioden 1974-1990 var medellågvattenflöringen i Trolleberg 0,49 m³/s motsvarande ett avrinningstal på 2,0 l/s*km².

Fler punkter i vattendraget med ovan typ av flödesinformation skulle underlätta tolkning för såväl verksamhetsutövare som för tillsynsmyndigheter.

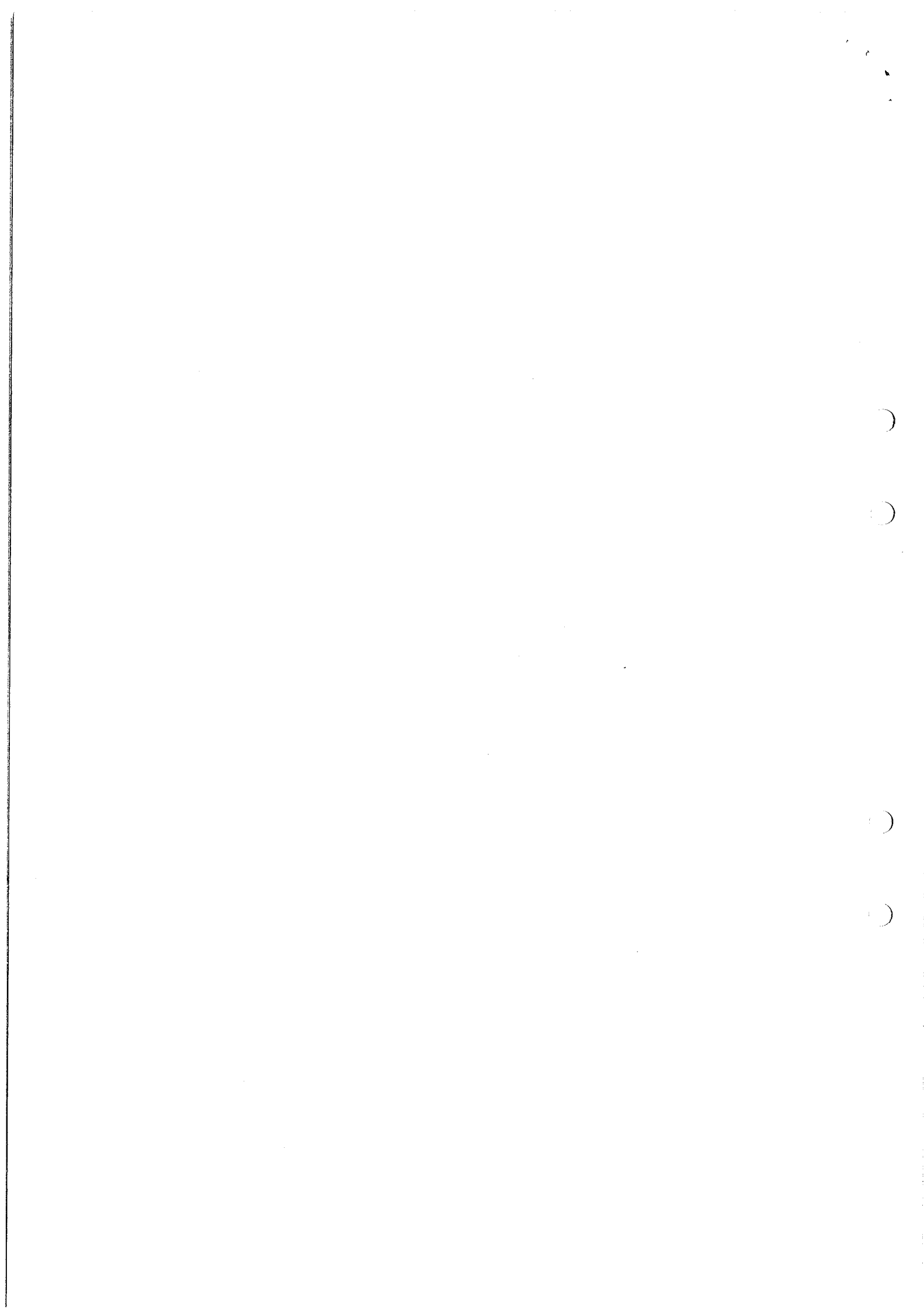
4. SMHI har tagit fram en modell för Transport, Retention och Källfördelning (TRK). Modellen bygger på bl. a. bra indata av flöde och kan användas som ett prognosverktyg för att beräkna effekter av planerade åtgärder. Kontaktperson hos SMHI för denna modell är Maja Brandt.

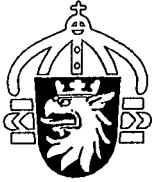
TRK-områden bygger på SMHI:s delavrinningsområden (ca 35-40 km²/delområde, ca 12 000 i landet). Ett antal av dessa byggs ihop till ett TRK-område. Totalt finns ca 1000 st. TRK-områden, i Höje å finns idag tre stycken (se karta 1).

5. Diskussionen under dagen resulterade bl.a. i ett förslag från Johan Krook om att skaffa in bra data från en typisk jordbrukså i området. Jag tycker detta är en bra idé. Enligt Johan kan t.ex. punkt 23a, Önnerupsbäcken, användas. Här tas prov redan idag med 12 ggr/år. Om det är möjligt vore ett kontinuerligt mätt flöde i denna punkt eller i dess närhet bra. Veckoprovtagning med analyser på flödesvägda månadsprov vore också bra.
6. I framtiden kan man tänka sig att reducera antalet provpunkter i recipientkontrollen förutsatt att bra flödesdata finns. Upp- och nedströms prover används ofta för att avläsa vattenkemiska skillnader runt ett punktutsläpp. Motsvarande information kan erhållas med bara ett uppströmsprov i recipientkontrollen om denna har "bra flöde" och motsvarande provtagnings- och analysintensitet som i utsläppskontrollen. Naturligtvis förutsätter det också bra flödesinformation från utsläppskontrollen.

Som exempel kan man tänka sig Lunds ARV. Här finns idag punkt 20 Uppströms Källby ARV med provtagning 6 ggr/år och punkt 21 Trolleberg nedströms Källby ARV med provtagning 12 (52) ggr/år. Här kan man tänka sig att på sikt "köra" punkt 20 med 12 (52) ggr/år [analyser (provtagning)] samt utnyttja informationen från avloppsreningsverkets utsläppskontroll med (tror jag) analyser/provtagning av kemi och flöde som motsvarar 12 (52) ggr/år.

Här kan man också tänka sig att så småningom starta provtagning i utgående dagvatten från tätorten Lund och skippa provpunkt 21a idag. Förutsatt att frekvens av kemi och flödesmätningar stämmer med ovan. Detta ger bättre kunskap om dagvattnet. Vattenkemiska data för Höje å räknas fram. Effekten i

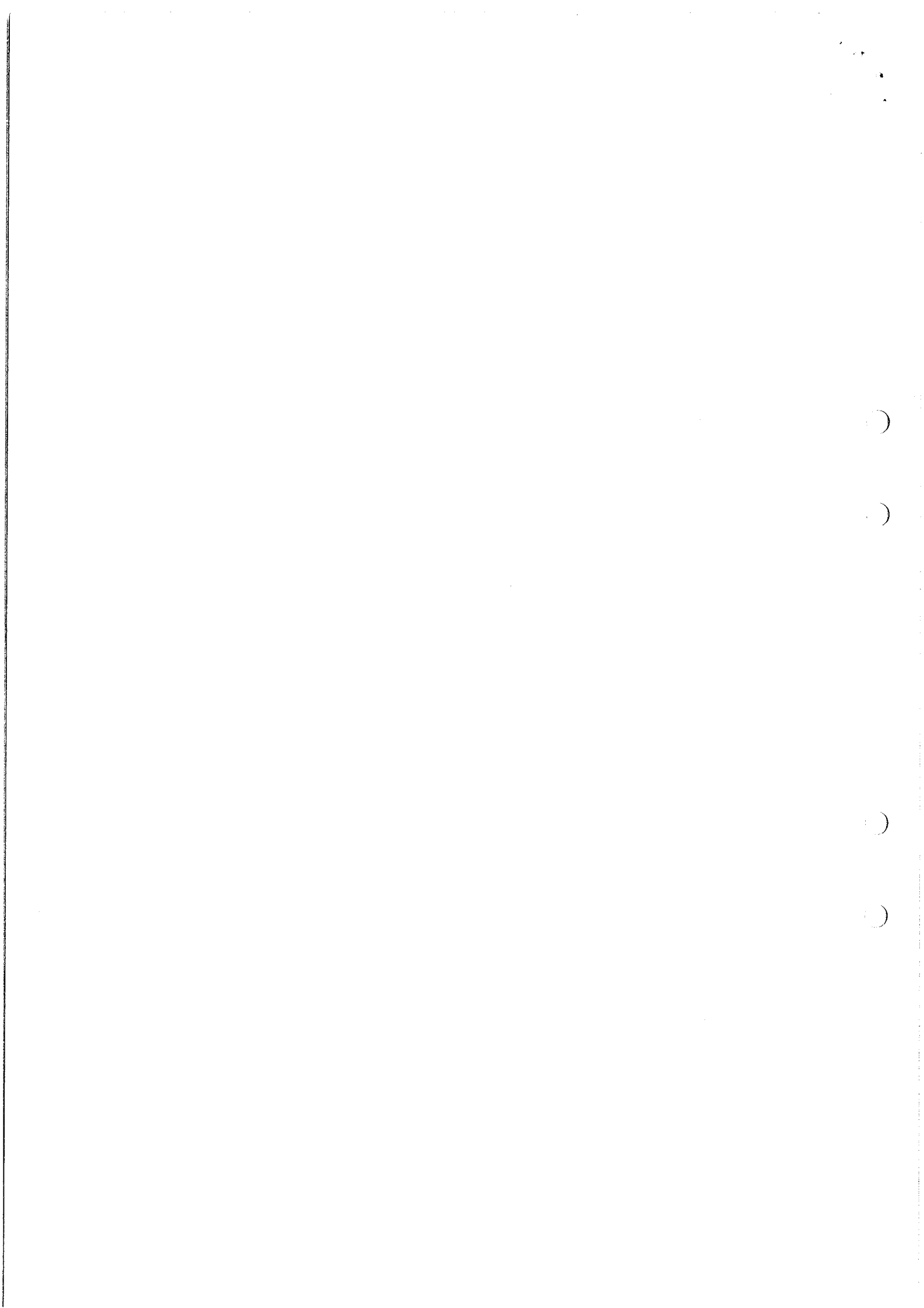

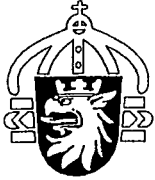

recipienten avläses istället med biologi i form av framför allt bottenfauna och fisk.

7. Ovan hantering leder till att utsläppskontroll mer intimt knyts ihop med recipientkontrollen. Detta är bra! För att verklig samordnad recipientkontroll skall ske, bör även ~~det~~ annan vattenrelaterad miljöövervakning inom Höje åns avrinningsområde samordnas (lokal, regional och central). Detta kan t.ex. ske i form av en samlad resultatpresentation i årsrapporten. Sker detta, blir årsrapporten ett verktyg som samordnat presenterar resultaten för hela vattendraget. På så sätt undviks onödig dubbelinformation och vattendragsanalysen effektiviseras.
8. Utsläppskontrollen för Sturups flygplats kommer att ändras. Vet inte om flygplatsen idag är medlem av Höje å vattendragsförbund. Om inte tycker jag de bör de gå med och deltaga med avseende på påverkan av Björkesåkrasjön, Nymölla (rinnsträckan mellan sjaöarna) och Håckebergasjön.
9. Biotopkartering, av till en början huvudfåran, ger information om och en geografisk avgränsning av värdefulla biotoper, så kallade nyckelbiotoper. Information fås även om biotoper som behöver åtgärdas med avseende på t.ex. vandringshinder, diken, skyddszoner, bottnar m.m. Vattendraget kan efter en biotopkartering också beskrivas i form av antal/yta/längd lekbottnar för fisk, lugnflytande vattenområden, beskuggning etc.
10. Om det inte redan är gjort, gå igenom Skånska rekognoseringskartan och peka ut var våtmarker försvunnit. Underlättar anläggandet av dammar. Peka också ut var diken finns i avrinningsområdet, ange längder (se t.ex. bifogade karta 2).

Redovisa årligen antal nya dammar och dammyta. Beskriv också den dike-längd som åtgärdats, fördelat på typ av åtgärd och i relation till åtgärdsbehov. Beskriv på motsvarande sätt den mängd skyddszoner som upprättats också detta i relation till behov/avsaknad etc.
11. Se till att de variabler som mäts i utsläppskontrollen och för vilka villkor finns i besluten också mäts i recipientkontrollen. Gäller t.ex. för BOD₇ som ofta mäts i utsläppskontrollen men ej i recipientkontrollen där TOC ofta används.
12. Växter kommer som biologisk variabel i ramdirektivet. Vad vet vi idag om makrofyttvegetation i sjaöarna och i vattendraget?
13. Tillgänglighet av data? Borde kunna vara nåbara via internet!

2002-03-28

14. Se till att några årsrapporter blir ordentligt utvärderande. Låt t.ex. två årsrapporter få vara "skelettaktiga" (figurer, tabeller och lite förklarande text) medan den tredje skall vara ordentligt utvärderande över en längre tid, minst sex år, gärna ännu längre. Applicera bedömningsgrunder om detta inte redan sker. Beräkna trender och ta hänsyn till kraftiga flödessvängningar mellan år vid utvärdering av data.

15. Tror också det är viktigt att få en bättre och vidare informationsspridning av resultaten, framför allt att göra informationen mer populär och mer lättillgänglig. För detta krävs att programmet kan svara och att svara snabbt på frågor som väcks (internethantering underlättar). Exempel på sådana frågor är vatteblomningar i badtider är de giftiga? Hur är det med öringen, hur mycket finns det? Ökar/minskar den?.... Kan vattendragsförbundet hjälpa till med svaren på dessa och liknande frågor?

Detta var några av de saker vi pratade om i februari. Något har kanske poppat upp sedan dess. Tycker dock inte så mycket behöver förändras till den kommande tre-års perioden. Låt ramdirektivet komma så får vi se hur centralstaten vill att vi skall tolka ramlagstexten för Sveriges vidkommande. Det kan därför vara klokt att upphandla för en tre-års period men att ge sig möjlighet att ändra i programmet efter varje år.

Använd kommande tre-årsperiod för att bereda vägen för ramdirektivet. Skaffa ny information om t.ex. biotoper. Börja kvantifiera resultaten av utförda åtgärder inom avrinningsområdet. Pröva ny resultatredovisning.

Förslaget om jordbruksvattendrag och punkt 23a kan möjligen "sjösättas" redan nu. Flödet är då viktigt att fixa!

Åtminstone i denna jordbrukspunkt tycker jag ni allvarligt skall överväga att starta upp kontinuerliga analyser av bekämpningsmedel à la Saxån.

Glad påsk hälsar
Lars Collvin

